

A KAPUBAN OTT ÁLL JÉZUS

Egy kricsmiben szedett föl odalent a központban, közvetlenül zárás előtt, egy áprilisi szombat estén. Nem voltam sem piás, sem színjőzan, így nem is vágytam különösebben társaságra. Hogy ő hogy állt az alkoholszintjével, arról fogalmam sincs, mindenesetre egyenesen vágott át a termen a cél felé, ez én voltam, így találkoztam vele először.

– Ideje hazamenni – mondta. – Innen nemsokára kifüstölnek.

– Lehetséges – mondtam, és felhajtottam az italomat. Gondoltam, támadt néhány ötlete a padlón széthajigált füstölő cigarettacsikkok látán. Ráadásul a „haza” szó jólesett a fülemnek, mert, mint általában, most sem rendelkeztem effélével.

Elindultunk. Feltűnően trappolt, de gyorsan ment. Mindvégig négy lépéssel előttem haladt, ami meglehetősen megnehezített bármiféle folyékony társalgást. De nem számított. Alapvetően egyikünket sem érdekelt semmiféle folyékony társalgás.

Szóval ez idő alatt inkább megnéztem magamnak. Sötét, hosszú haja volt, erős testalkata. Az erős testalkat azt jelenti, hogy nem volt kövér, sőt, dundi sem – de tömörnek, egészségesnek és erősnek tűnt. Farmerdzsekit viselt és mustársárga nadrágot, ami, legalábbis azt hiszem, velúrszövetből volt. Időnként megfordult, hogy lássa, követem-e; feltűnt széles arca és magas járomcsontja. Nagy száj, átlagos méretű orr, már ha van ilyen. Igen, aznap este mégiscsak be lehettem némiképp rúgva. Különben felfigyeltem volna a szemére, és talán valamiféle következtetésre jutok, már akkor.

De hideg tavaszi éjszaka volt, és én összerúgtam a port azzal, akinek a kanapéján az utóbbi két hétben meghúztam magam. Teljesen rendjén valónak találtam, hogy úgy ügessék Oslo központjában egy nő után, mint egy alkalmi gazdátlan kutya valaki után, akinek nyers hús van a zsebében.

INGVAR AMBJØRNSEN (szül. 1956) több műfajban dolgozott: írt regényt, krimit, novellákat, gyermekirodalmat és esszét. A '80-as években debütált. Leghíresebb regényfolyama az *Elling*-sorozat, amelynek megfilmesített változatát (*Elling*, 2001) Oscar-díjra is jelölték a legjobb külföldi film kategóriájában. Műveiben gyakran jelennek meg a társadalom peremére szorult emberek, sokat foglalkozik a magánnyal és az emberi kapcsolatokkal, írásmódja tárgyilagos, realista. A kortárs skandináv irodalomban elfoglalt helyét számos díja jelöli ki (Cappelen-díj, Brage-díj, Norvég Akadémia Díja etc.). Műveit több mint 15 nyelvre lefordították. Ma Németországban él és alkot. *A kapuban ott áll Jézus* (*Jesus står i porten*) című elbeszélése 1992-ben jelent meg.

Valamilyen oknál fogva éppen volt nálam pénz, és miután végigbaktattunk az egész Grønland negyedén, azt mondtam:

– Figyelj, beülhetünk egy taxiba!

Úgy nézett rám, mintha azt ajánlottam volna, hogy rendezzünk kiárusítást a testéből az alkeszeknek, akik a fal mellett imbolyogtak egész úton a negyedben.

Más nem hangzott el mindaddig, amíg fel nem értünk az ötödik emeletre a bérházban, ahol lakott. Amikor a zárba dugta a kulcsot, megkérdezte, melyik csillagjegyben születtem. Megkönnyebbülten felsóhajtottam, és arra gondoltam, hogy ez a nő is csak egy teljesen átlagos zizifej, aki túlságosan beszívott.

– Bika – mondtam, és követtem.

– Rendben. De tudod, nem vagyunk házások...

Nem feleltem.

A hátam mögött becsapódott az ajtó, ő pedig zsebre vágta a kulcsot, miután belülről kétszer megforgatta a zárban.

Házások? – gondoltam.

Egyből egy olyan régimódi, tágas szobába léptünk, ahol gipsztstukkó van a mennyezeten és osztott ablakok az éjszaka ellen. Az egyik sarokban egy szörnyszerű kokszkályha állt, a padlót javarészt vakkeretek és többé-kevésbé kész festmények borították.

– Nem foglak lefesteni – mondta anélkül, hogy megfordult volna. Különös robotlépteivel odament az ablakhoz, ott megállt, nehezen vette a levegőt.

– Nem számít – mondtam, és leültem egy székre.

– Hogy érted ezt? – A hangjában megfeszült egy acéldrót; láttam, hogy remeg.

– Hogy nem festesz le. Tulajdonképpen elkerülném.

Hevesen megfordult, köpött egyet felém és eltűnt a konyhában. Halottam, hogy vizet tölt egy kannába és begyűjtja a tűzhelyet.

Két szék volt a szobában, visszajött, és leült a szabad székre. Rágyújtottam, őt is megkínáltam. Összehúzott szemöldökkel vette el, ültében elfordult, majd visszafordult, amikor tüzet adtam neki.

Először az öngyújtó lángja fölött láttam meg a szemét. Persze mondhatnám azt, hogy barna és szúrós volt a tekintete. Használhatnék olyan képeket is, mint a tűz, a jég vagy az örök sötétség.

De a tekintete mindezt számos más érzéssel egyszerre sugározta. És leginkább megvetést, arroganciát tükrözött. Olyan dózisban, amilyen csak egy halálra rémült embertől telik.

Bizonyára ezredszerre kérdeztem meg magamtól életemben, hogy mi a nyavalyába nyúltam bele már megint.

Sokáig hallgattunk, ő mindvégig ott ült, rám szegezve azt a finoman szólva nyugtalanító tekintetét, miközben három ujjal kapaszkodott a cigarettába, és a kék füstöt úgy eregette kifelé, hogy nem szívta le. Mint egy gyerek, amikor kipróbál valami tiltott dolgot. Ugyanakkor észrevettem, hogy ujjbegyei sötétek a nikotintól.

– Szóval elkerülnéd – szólalt meg. Olyan volt, mintha valaki megnyomott volna egy kapcsológombot hátul a kisagyában, és elmosolyodott.

A tekintetete távolivá vált, most befelé nézett.

– Leginkább igen – mondtam. – Különben is, odakint már forr a víz.

– Nem is tudom, mit akarok ezzel a kávéval – mondta, és felállt. Sétálni kezdett, közben nyugtalanul tette-vette a tárgyakat, odébb tologatta, felemelte és visszatette őket. – Olyan, mintha... Házas vagy?

Próbáltam kicsit felengedni, és mesterséges vidámkodással azt mondtam: – Legszívesebben ezt is elkerülném.

– Ezt nem lehet elkerülni – mondta, ezúttal semleges hangon. – Szereted a színeket?

– Ha a fekete-fehér és a színek között kell választanom, akkor a színeket választom. Kapcsoljam le odakint a tűzhelyet?

– Ül nyugton! – mondta. – Maradj nyugton!

Ez parancs volt.

Ültem. Nyugton.

Úgy nézett rám, mintha hirtelen azon kezdett volna tűnődni, hogy hogy a fenébe kerülök ebbe a szobába, aztán felugrott és kifutott a konyhába.

Ha a szobában szanaszét heverő képeket ő festette, akkor jó festő. Technikailag még nem tökéletes, de a technika megtanulható. Benne megvolt az, ami nem tanulható. A legtöbb festmény önarckép volt – vagy legalábbis róla készült portré. Volt bennük valamiféle nyersség, igen, valami brutalitás lengte be őket. A színek ütősek és kemények, ez csak aláhúzta a kifejezés vadságát. Véleményem szerint egy baj volt velük – túl azon, hogy szó szerint szédítő intenzitással hatottak rám –, az, hogy a képek többségét valaki egy késsel vagy borotvával széthasogatta.

– Ismersz valakit a svéd titkosrendőrségnél? – kiabálta be a konyhából. Hallottam, ahogy a lobogó vizet átöntötte egy korsóba vagy edénybe odakint.

– Egy lelket sem.

Futva jött vissza, megtorpant a szoba közepén, egész lénye megvetést sugárzott. Köpött egy nagyot felém, de ismét nem talált. Aztán vissza a konyhába.

Rágyújtottam.

Azon tűnődtem, hol tartja a kést.

Azon tűnődtem, legyőzhetem-e a skizofréniaját, mielőtt még valóban lecsapna.

Aztán hallottam, hogy elkezd átkozódni odakint. Ehhez fogható átkozódást életemben nem hallottam. Különös dolgok alapján összekapcsolt bibliai személyeket hozott összefüggésbe különböző egyéb bibliai személyek végbélnyílásaival. A Sátán is, Jézus is megkapta a magáét. Szent Pálról nem is beszélve. És ezeket a hosszú szövegeket miseszerrű, már-már gépies hanglejtéssel darálta. Olyan volt, mint egy fekete páter, aki tizenkét miatyánkot és tizennégy Ave Mariát mormol, miközben a gondolatai messze járnak.

Aztán azt mondta: – Gyere ki segíteni.

Felállt a hátamon a szőr. Uralhatatlan félelem vett erőt rajtam. Mert a segítséget kérő hang egy kislány hangja volt.

És megesküdtem volna, hogy kettőnkön kívül nincs itt senki.

Mindenesetre az egész még kellemetlenebb lett volna, ha van itt egy gyerek.

Gyorsan körbejártam néhányszor a szobát, hogy megnyugodjak, aztán kimentem hozzá.

A mosogatókagyló fölé hajolt. A haja függönyszerűen elfedte az arcát, mereven állt, mint egy pózna. A mosogatókagylóban a csészék és poharak, villák és kanalak között négy-öt bugyi úszkált. A víz világospiros volt a vértől.

– Csak úgy kifolyt belőlem – mondta a régi hangján. – Tegnap. Csak úgy kifolyt belőlem.

A padlón egy fehér bugyi hevert. Rozsdavörös rózsa az ágyéknál.

– Uramisten – mondtam. – Hát csak nem akkora pokoli borzalom, hogy hirtelen megjött a menzeszed?

– Ne is mondd – felelte, és otthagya a kannát. Csöpögő kézzel bement a szobába, én meg ott maradtam a mosogatókagylóban úszó, átvérezett bugyikkal.

– Menjünk lefeküdni – mondta.

Teljesen levetkőzött, csak egy hihetetlenül koszos bugyi maradt rajta, és ráfeküdt a paplanra. A hátán feküdt és a mennyezetet bámulta. Lefeküdtem melléje és a paplant félig magamra húztam.

– Mint a testvérek – szólalt meg a sötétben. – Úgy, mint a testvérek. Elvégre nem vagyunk házások.

Egy szót sem szóltam. Mozdulatlanul feküdtem, éreztem a szagát. Aztán a keze megtalálta az enyémet. Favágószoritással szinte összelapította – aztán hirtelen elengedte és visszarántotta. Olyan gyorsan aludt el, mintha főbevertem volna egy kalapáccsal. Én magam nemigen hittem abban, hogy ma éjjel összefutok Szundiapóval.

Igazam volt.

Félálomban feküdtem, miközben fél szemmel figyeltem egy virágzó pszichózis tébolyodott játékát. Színtiszta örület, a gyógyszerek nyugtató hatása nélkül. Időnként hirtelen felébredt, kiment a nappaliba vagy a konyhába. Úgy hallatszott, mintha mosogatott, bugyit mosott, tojást sütött, lemosdott, fogat mosott volna – mindezt egyszerre. Váltakozva nyögdecselt, pörölt a szellemekkel, távoli bolygók idegen állathangjait nyöszörögte. Mindannyiszor csak néhány percre volt fönt, aztán viszszejött az ágyba és újra elájult.

Következő nap levegőnek nézett, nem léteztem. Én a magam részéről magasról tettem arra, hogy nem létezem, kicsoszogtam a konyhába, és készítettem magamnak egy kávé. Amikor visszajöttem a szobába, ő már nekiállt megstoppolni a gyapjúzoknimat. Nem kis meló, mert, hogy úgy mondjam, leginkább csak a lyukak maradtak belőle.

Dél körül már elolvastam a fél Baghavád-gítát és ő is végzett a stoppoló túvel. Odajött hozzám, nyitott tenyérrel pofon vágott, a zoknit az ölembe dobta, és ordítani kezdett úgy, hogy belerezegtek az ablakablák:

– NEM VAGYUNK HÁZASOK, CSAK MERT MEGSTOPPOLTAM A ZOKNIDAT!

Kirohant a konyhába, ütötte-rúgta a falakat.
Aztán a kislányhang megkérdezte, nem megyünk-e sétálni.
Nem volt semmi kifogásom ellene.

A Munch Múzeumnál kötöttünk ki. Az étteremben. Megkérdezte, szerzek-e neki egy csésze teát, én továbbítottam a kérdést a pincérnek.

Nem akart bemenni és megnézni a képeket.

Miután megjött a tea, piszkálni kezdett.

– Szajha? Mit gondolsz?

– Szajha? Azt kérded, mit gondolok a szajhákról?

Őszintén szólva úgy nézett ki, mintha bármelyik pillanatban kiborulna.

De hallgatott.

Folytattam: – Semmi kifogásom a szajhák ellen.

– NEM VAGYOK SZAJHA! – Most aztán tombolva őrjöngeni kezdett. A csészek és sótartók elszálltak a fenébe, lerántotta az abroszt és telibe leköpött. Körülöttünk nyugtalanul pattantak fel az emberek, méregették a távolságot az ajtóig, a pincérek felénk siettek. Azzal próbáltam menteni a helyzetet, hogy azt mondtam, a feleségem, és megpróbáltunk megbeszélni egyet s mást, de persze kivezettek. Még fizetni sem engedtek.

A harc odakint folytatódott. Kénytelen voltam két vállra fektetni a bokrok között, hogy megmentsem a szememet a koszos körmeitől.

Aztán Jézussal akadt bajunk. Sikerült annyira lecsillapítanom, hogy a zsaruk nem tartóztattak le séta közben, céltalanul kószáltunk a parkban és az utcákon. Ugyanakkor, aki csak ránézett, hasmenést kapott ijedtében a kisugárzásától – mégis volt benne valami, emiatt nem szedtem a lábam a nyakam közé és húztam el a francba.

De ott volt ez a dolog Jézussal. Vagyis a „Jézus-pöccsel”, ahogy ő nevezte.

Egyre gyakrabban lesett hátra a válla felett, végül azt mondta: – Szerinted mit csináljunk vele?

Megfordultam. Senki. Csak egy félnótás pudli buzgólkodott a bokrok között. – Kivel?

– A Jézus-pöccsel. Az elcseszett Jézus-pöccsel.

Újra hátrafordult. Szó szerint halálra volt rémülve.

– Hagyd csak – mondtam, és próbáltam könnyed lenni. – Hagyd csak a Jézus-pöcsöt, menjen a maga útján.

Felgyorsított.

Erőt vettem magamon és lépést tartottam vele.

– Te is Jézus-pöcs vagy?

– Szó sincs róla!

A tempójától ömlött rólam a veríték. Egyik utcából ki, a másikba be. Végül ott találtuk magunkat, ahonnan elindultunk, a háznál, ahol lakott. Teljesen kidöglött, de egyáltalán nem volt biztos benne, hogy leráztuk Jézust. Egy lyukas garast sem tett volna rá. Szűkölt az aggodalomtól, ám valahányszor nyugtató szavakkal próbálkoztam, vagy megcsapott, vagy megvádolt, hogy én is a Sátánnal és egy bizonyos JP-csel tartok.

Szóval elkísértem a kapuig, pont úgy, mint egy igazi úrifiú a régi szép időkben. A csók kérdése nem merült fel, viszont kaptam néhány tömör köpetet és egy nem túl lelkes fojtogatási kísérletet.

– Jó, jó – mondtam, és lefejttem a már korábban is érzékeny torokomról a kezét. – Most már elég lesz!

Teljesen megmerevedett és átbámult a vállam felett. Megfordultam, és pillantásommal követtem a tekintetét az utca túloldalán lévő kapuig.

– Ott! – mondta, és odamutatott. – A kapuban ott áll Jézus!

Azzal kitepte magát és sikítva felrohant a lépcsőn.

Az ember végül is csak ember. Persze, nem tudtam ellenállni. Kénytelen voltam belesni a kapualjba. Ott, félúton az árnyék és a fény között egy öt-hatéves forma kisfiú állt és vizelt.

– Szia, Jézus! – mondtam, miközben a zsebembe túrtam egy tízesért, hogy a kezébe nyomjam.

– Menj a pokolba – mondta férfiasan. Felém fordult és felhúzta a fitymát, hogy erősebb legyen a sugár.

Persze, a kis ördögnek nem sikerült a szívemig céloznia.

PAP Vera-Ágnes fordítása

